

СПРАВА «ІВАШКІВ ПРОТИ УКРАЇНИ»

(CASE OF IVASHKIV v. UKRAINE)

(Заява № 59670/14)

Стислий виклад рішення від 22 вересня 2022 року

У період з 2007 року до 2013 року колишній чоловік заявниці п'ять разів наносив їй тілесні ушкодження, які були задокументовані та кваліфіковані як легкі у відповідних актах судово-медичних досліджень. Працівники міліції та прокуратура неодноразово відмовляли у порушенні кримінальної справи у зв'язку з відсутністю складу кримінального правопорушення.

11 травня 2011 року Шевченківський районний суд міста Львова (далі – районний суд) порушив кримінальну справу за скаргою заявниці, у якій вона стверджувала, що протягом багатьох років її колишній чоловік вчиняв щодо неї протиправні дії, наприклад, наносив їй тілесні ушкодження, знущався над нею та висловлювався нецензурною лайкою, а її численні скарги до міліції були безрезультатними. 27 червня 2012 року районний суд визнав колишнього чоловіка заявниці винним у нанесенні їй легких тілесних ушкоджень та обрав йому покарання у виді громадських робіт, проте згідно із Законом України «Про амністію в 2011 році» звільнив його від відбування покарання.

Після ухвалення вироку у кримінальній справі заявниця подала цивільний позов проти колишнього чоловіка про відшкодування моральної шкоди. 08 серпня 2013 року районний суд присудив заявниці 5 000 гривень в якості відшкодування моральної шкоди. 17 грудня 2013 року Апеляційний суд Львівської області зменшив суму відшкодування до 2 000 гривень, встановивши, що заявниця спровокувала колишнього чоловіка своїми діями. 05 лютого 2014 року Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ відмовив у відкритті касаційного провадження.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниця скаржилася за статтею 3 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що розслідування тривалого жорстокого поводження з нею було неефективним і вирок у кримінальній справі від 27 червня 2012 року не міг вважатися належним реагуванням державних органів; статтею 14 Конвенції та Протоколу № 12 до Конвенції у поєднанні зі статтями 3 та 8 Конвенції, що сума відшкодування у її цивільній справі була неналежною, а національні суди дискримінували її за ознакою статі, обвинувативши в провокації колишнього чоловіка.

Розглянувши скаргу заявниці за статтями 3 та 13 Конвенції, Європейський суд вказав, що в контексті домашнього насильства органи державної влади завжди повинні добросовісно намагатись з'ясувати, що трапилось і не покладатися на поспішні або необґрунтовані висновки для закриття кримінальної справи. З огляду на те, що працівники міліції не провели серйозного та ретельного розслідування скарг заявниці на жорстоке поводження, Європейський суд дійшов висновку, що держава не виконала свого обов'язку стосовно проведення ефективного розслідування жорстокого поводження, якого зазнала заявниця, та констатував порушення статті 3 Конвенції.

Щодо скарги заявниці за статтею 14 Конвенції Європейський суд зазначив, що апеляційний суд *de facto* обвинуватив заявницю, у тому, що її побив чоловік, і це відображає дискримінаційне ставлення до неї як до жінки, та вказує на існуюче в судовій системі упередження. Європейський суд констатував порушення статті 14 у поєднанні зі статтею 3 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. Відхиляє попереднє заперечення Уряду щодо стверджуваного недотримання шестимісячного строку;
2. Долучає до розгляду по суті скарги за статтею 3 Конвенції попереднє заперечення Уряду щодо невичерпання національних засобів юридичного захисту та відхиляє його;
3. Оголошує заяву прийнятною;
4. Постановляє, що було порушено статтю 3 Конвенції;
5. Постановляє, що було порушено статтю 14 Конвенції у поєднанні зі статтею 3 Конвенції».